

VASÁR NAP

KÉPES CSALADI HETI UJSÁG.

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendőik

Székelyudvarhely,

Bethlen-u. 5.

ev. ref. papi lakás.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.
FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:
Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:
minden vasárnap egy iven.
ELŐFIZETÉSI ÁR:
Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill

Gyermekvédelem.

II.

A »Vasárnap« 23. számában a gyermekvédelem fontosságáról emlékeztünk meg. De akkor a kérdésnek csupán egyik oldalára terjeszkedtünk ki, nevezetesen fajfenntartási szempontból ítéltük meg a kérdést. Ugy is mondhatnók, hogy a testi védelem fontosságát tartottuk szem előtt, mi az államnak s a társadalomnak a számbeli többséget adja.

Ezzel azonban nincs kimerítve a kérdés, mert a gyermekvédelemnek még fontosabb oldala az *erkölcsi védelem*. Ugyanis nem elég csak számbeli többséget nyerni, hanem szükség, hogy ez a számbeli szaporulat lélekben is meg legyen védelmezve. Nem elég gyermekeinkben egy nyers tömeget birni, hanem az a főczél, hogy a test ép-sége mellett ép legyen a lélek is. És ebből a szempontból a kérdés még fontosabb s kivitele még több nehézségbe ütközik. Igaz, hogy a gyermekmenhelyek, nyári menedékházak és óvódák a testi védelem mellett erkölcsi védelmet is nyújtanak: de ez még nem minden. A lelket megölő, mérges bacillusok nem is annyira a testi védelem helyén, mint inkább az életben lépik meg a zsenge ifjuságot. Az élet mezeje, a levegő pedig — mint látjuk — telve van ilyen fertőző anyagokkal. Ez ellen kell tehát első sorban megvédeni a gyermekeket.

Csakhogy éppen itt van a bökkenő, mert a kiknek védeniök kellene: azok is kisebb-nagyobb mértékben megvannak fertőzve. A rosszat a gyermek igen gyakran éppen a közvetlen környezetétől: a szülőktől, testvérektől tanulja. Maguk a védők nincsenek beoltva a rossz ellen. Maguk a

védők mutatnak — sokszor akaratuk ellenére is — rossz példát. A legnagyobb hatást a gyermekekre, kétségkívül a szülők gyakorolják. Az első benyomások, melyeket a gyermek szóban, cselekedetben, példaadásban szülőitől nyer: egy egész életen át meg fognak látszani. Könnyű átlátni tehát, hogy milyen fontos a szülők magaviselete, élete a gyermekekre nézve. Nem kisebb fontosságú a nevelők, a tanítók hatása is a gyermeki lélekre. Az erkölcsi védelmet tehát meg kell kezdeni a családban s rendszeresen kell folytatni tovább a különféle intézetekben, hol a gyermek testi védelmet nyer.

De hát ki gondol azokkal a fejlődő gyermekekkel, a kik még kis korukban elhagyják a szülői házat és mint iparos tanoncok, vagy cselédek kidobtatnak az élet piaczára? Mert tapasztalásból mondhatjuk, hogy az ilyen gyermekek sem testi, sem erkölcsi védelemben nem részesülnek. Kísérjük csak figyelemmel falun, de különösen városban a cseléd- és tanonc növendékeket, a lelkünk elborul annyi testileg, lelkileg elcsigázott, megromlott gyermeket látunk. Egyiket testi erejét felülhaladó munkába állítanak; másikat a mindennapi kenyere nem jár ki rendesen; harmadikat ütnek, vernek. És ki tudná megmondani, hogy hány azoknak száma, a kik minden erkölcsi felügyelet nélkül vannak, fiuk úgy, mint leányok idő előtt rossz társaságba kerülnek, erkölcsileg teljesen elbuknak. Közelebbről kórházi látogatásom alkalmával szomorúan kellett ezeket tapasztalnom.

Korunk számtalan egyesületet teremt. Nincs az a nap, hogy valamely egyesület ne keletkezne, elkezdve az állatvédők egyesületén és végezve a szabadgondolkozókön. De, kérdezzük, melyik egyesület irta zászlójára, hogy az ilyen

testi, erkölcsi védelem hiányában élő, nagyszámu gyermekereget az erkölcsi bukástól megvédje. Egyik se. Minden egyébbel szívesen törődnek az emberek, de ezzel nem. S ha ottan-ottan felvetjük a kérdést, azt felelik Kainnal: avagy őrizője vagyok-e az én felebarátomnak. Mert pl. a jótékony nőegyleteknek azt a munkáját, hogy télen át egy néhány gyermek részére ruhát, czipót stb. tánczolnak össze: korántsem tartjuk ki-elégítőnek. Lehet, hogy soha se is látták azt a gyermeket, akit kegyesen felsegítenek. Ez is jó kétségkívül. De ennél egy jó szó, egy jó tanács egy atyai intés a maga idején, lehet, hogy sokkal több jót tenne a veszésnek indult gyermekkel. Az ilyen gyermekeknek éppen ezt a jó szót, ezt a maga idején való atyai intést kell nélkülözniök.

S ha keressük az erkölcsi védelem hiányának az okát, aligha másban van az, mint abban, hogy a Krisztus evangéliuma még nem hatotta át a Krisztus nevében megkeresztelkedett emberek lelkét. Ha a gyermekvédelmet a maga igazi mi-voltában akarjuk felkarolni, csakis a Krisztus által felemlített példát kell követnünk. Krisztus maga volt a legnagyobb gyermekvédő. A tanítványok egy alkalommal nem akarták hozzá engedni a kis gyermekeket. De a Mester szeliden megfeddte őket, azt mondván: engedjétek én hozzám jönni a kisgyermeket, mert ilyeneké a mennyeknek országa. A védők azért első sorban kövessék a Krisztust, s akkor igazán megvédhetik a gyermekeket testileg, lelkileg, a családnak, a társadalomnak, az anyaszentegyháznak és a hazának.

Vajda Ferencz.

A résen.

— Kép a régi tanulói világból. —

Irta: G. Diószeghy Mór.

Abban a vén kollegiumban történt, ha ugyan megtörtént, amelybe a példabeszéd szerint a székely góbé elvitte nagyreményű csemetéjét s a város határán úgy tett vele, mint a Jézussal tett az ördög: megmutatta neki a határt, ameddig a szemeivel elláthat, s azt mondja neki, hogy a meddig látsz, az mind a tiéd, neked hagyta Bethlen Gábor, aztán ember legyen belőled.

Aztán a kis góbé, a nagy honi tarisznyával vállain, betelepedett egy szobába s otthon érezte magát, mintha csak az édes apja portáján lett volna. Egészen rendes dolognak tartotta, hogy 12 órakor a markába nyomtak két czipót, az egyiket a ládába zárta estére, a másikat a markába fogta, a pléh kanalat — mind a dandy a virágcsokrot — gomblyukába fűzte és elment többi társaival ingyen kosztra. És megkedvelte ezt az életet. Mikor lehetett tanulgatott, szombatoként százfőre is menő társaival kisöpörte a kollegium udvarát és nem félt senkitől, csak a pápától. De

Isten országa.

II. Isten országának Ura és megalapítója Jézus.

Felolvasta Péchy Árpád lelkész, a brassói egyház vallásos estélyén.

4.

Üdvöztünk »A gazda és a szőlőmivesek«-ről szóló példázatban. — Máté 20 r. 16 v. — az isteni igazságnak ama bölcsességét tárja fel előttünk, hogy a mennyei Atya nem néz arra, hogy valaki előbb, vagy később állott-e az ő országának szolgálatba; ezért egyenlő jutalmat ad, mint a példázatbeli szőlős gazda a különböző időben elhívott munkásainak, mert az Isten országában csak jutalom van, az örök élet.

Azt mondja Jézus, hogy valamint a szőlős gazda nem vádolható igazságtalansággal, a midőn a nap különböző szakában beállított munkásainak egyenlő bért fizetett, mert ő kereste fel őket, ő fogadta fel a munkára, így az ő jutalmuk a gazda kegyelmi ajándéka. Különbösen is az egész napon át dolgozó munkások megkapták, a mi őket igazság szerint illette, a miben reggel megalkudtak; azért a gazdát igazságtalansággal nem vádolhatták, ha neki tetszett a kevesebb ideig dolgozóknak is ugyanannyi jutalmat adni, mert ez az ő egyéni jóságának magánügye. Így áll a dolog Isten országában is. Isten készíti elő az országot, ő hívogatja és neveli az emberiséget ez országban. Mi itt állogatunk a világ nagy vásárterén, várva a jóakaratot és ő szólit közölünk munkásokat az ő szőlőjébe. Ő nyitja meg a keresztyénség nagy szőlős kertjének kapuit a népek és egyének előtt, egyiknek korábban, másiknak később.

A példázatbeli szőlős gazda egy nap ötször

ne gondold kedves olvasóm, hogy a római pápától. Annak világi, vagy nem világi hatalmára fűtyölt ökelme, hanem igenis rettegett attól az öreg theologus-diáktól, aki a szolgahad feje volt és a kit kollegiumi nyelven pápának neveztek, aki ha sőpregetés után kongreczióra gyűjtötte őket, olyan allokucziókat tartott, hogy khorálban hallszott a sirás és a fogaknak a csikorgatása.

Hanem ezen apró kellemetlenségektől is megszabadult, mikor diákká lett. Ur lett belőle és élhetett uraságához illően. Legáczióba járt, stipendiumot huzott, tanítványokkal ellátták, hogy legyen miből fenntarthassa a rangot. Ha theologus lett belőle, még jobban ment a sorja, stipendiumot is nagyobbat kapott, a tanítványok közül kiválogatták neki a strimfliseket (akiknek a papájuktól jobban telt) a légácziónak a javát szedte, úgy, hogy mire a negyedik évet járta, a megsporolt pénzből az öreg góbé oda haza két ökör-tinót vesz, hogy míg a fiu kikerül és beül egy eklézsiába, legyen mivel megkezdje az életet.

Hát kedves olvasóm, így volt ez régen. Ma már — fájdalom — nem így van. Hanem persze, persze régen is csak annak volt ez így, aki jól konyitott a göröghöz, még jobban a zsidóhoz, meg sok minden egyéb szent tudományokhoz. Ha

ment ki, hogy munkára hívja a szegényeket és a tétlenül hivalgókat; akként jelenik meg az egyesek és népek életében az Isten láthatatlan gondviselése is, épen a legnagyobb nyomoruság és lelki vakság idején, hogy nemesebb irányt adjon fejlődésünknek és ha kell, visszarántson a bukás lejtőjéről.

Keresztyén Testvéreim! A mennyei Atya tudja jól, hogy mi gyarlók vagyunk és rövidlátó szemeinket az örökkévalóval szemben gyakran elhomályosítja a világi örömök hajhászása, a földi gazdagság, hírnév, úgy, hogy igen sokan csak éltők alkonyán jutnak el ama bölcsességre, hogy e világ dicsősége az örökkévalóság reménye nélkül, csak hiábavaló ábránd! Krisztus, midőn az ő Atyjának eltévedt báránykáiról szól, a bűnös embert hívja a megtérésre, biztatja a megkeményedett szívet, hogy Isten ama országában nincsen elveszett élet. Ott helyrehozhatók az elkövetett ballépések. Biztatja, hogy Isten országában a megtérő még életének utolsó órájában is meghallhatja az Urnak kegyelmi szövegét: »Ma velem leszel a paradicsomban.«

Bizony, ha elgondoljuk a mi Istenünknek sok jótéteményét, így kiálthatunk fel a nagy apostollal: »Mi Isten kegyelme által vagyunk azok, a mik vagyunk.« — I. Kor. 15 r. 10 v. — És mert egész életünk az isteni kegyelem műve, ha hívek vagyunk a reánk bízott munkában, miért irigykednénk, ha a később megtérők ugyanazt a jutalmat kapják, a mit mi t. i.: az örök életet? Jézus mondja: ne legyen azért a mi szemünk gonosz, hogy a mi mennyei Atyánk olyan jó, hogy mások irányában talán nagyobb kegyelmet gyakorol, mint irántunk.

Isten atyai gondosságának fényes tanujele éppen az, hogy neki minden emberre gondja van. Az emberi engedelmességnek, azaz istenfiuságnak

ezekhez kevés volt a vágott dohánya, az nem álmodhatott ilyen fényes karierről. Pedig az én Veres Áron barátom is ilyenről álmodott. Különösen valami jó tanítványokért törekedett. Nem ment, kevés volt hozzá a zsidó tudománya. Nem csüggedt. Hó elején pontosan beállított az igazgatóhoz:

— Valami jó tanítványokat instálnék!

Az igazgató ur csak annyit mondott néki:

— Legyen résen barátom!

Áron résen volt mindig, míg elvégezte a theológiát, de a jó tanítványokat sohasem kapta meg. Mikor aztán elbucsuzkodott a vén kollegiumtól, el ment bucsuzni az igazgató urhoz is. Így bucsuzott:

— Instálom Nagytiszteletű Úr, én már elmegyek innen végképpen, hát tessék mást állítani a résre!

Igy volt, a régi jó világban volt, — talán igaz se volt.

pedig ezzel szembe ismertető jele: a hü és bizalomteljes munkásság és a hálás szív.

Ha e leirtakat végig gondoljuk és magunk elé állítjuk az isteni gondviselés nagyságát, lelkünk hálával telik el az örökkévaló iránt, ki nekünk országot adott az ő Fia által. Kiemelt a természeti valóságok sorából és önkijelentése által szellemi valóságokká, az ő saját gyermekeivé tett. De mivel senki meg nem ismerheti az Atyát, hanem a Fiu által, a ki ő tőle jött, hálánk a Fiut is illeti, a ki eljött mi közénk a mennyei kijelentéssel. Emberi formát öltött magára és tanításával, életpéldájával tett bizonyosságot az odafel valókról és végtelen szeretetével indította fel a lelket, hogy megértsék Isten szeretetének nagyságát, hogy felfogják az igazságot, a melyet ő az emberi lélek nagybecséről hirdetett és megvetvén a muló világ hiu örömeit, lélek szerint éljenek, mint lelki valóságok, azaz Istennek gyermekei. Mert Krisztus így eszközölte a mi váltságunkat és munkája által benne az Atya lelke megnyugodott; ismerünk kell tehát a Fiut, hogy az Atyát ismerhesük. *Szóljunk tehát ő róla is, mint Isten országa megalapítójáról ez alkalommal.*

Isten országában az Atya akaratának kijelentője a Fiu, ő ama jó pásztor, — Ján. 10 r. 11—16 v. — a ki kies vizekre vezeti evangéliuma által az Atyának áldottait, ki elhivogatja a munkásokat az ő Atyja szállójába és azután azoknak, a kik híveknek találtak, megadja jutalmukat. az örök életet.

Ezek után már csak az lehet a kérdés, hogy vajjon mi a mi jó pásztorunkat igazán ismerjük-e? Mert nem elég, hogy Krisztus ismerjen minket, mi is kell, hogy ismerjük őtet, az ő evangéliuma által, mert ha mi nem törekedünk vele személyes összeköttetésbe lépni, ezzel az ő kereső szándékát lehetetlenítjük.

Az a főkötelessége ezért az igazi keresztyének, hogy napról-napra tanulja őt mind jobban ismerni, hogy az Üdvözítő is ismerhesse el az ő juhának és legeltesse már itt, az örök élet kies vidékein. Tehát kötelességünk az, hogy tudakozzuk az írásokat. Istennek kijelentett beszédét, hallgassuk az ige prédikálását, gyakoroljuk a vallásos életet: munkában, irgalmasságban, lelki áldozatokban, alamizsnálkodásban, de mindezt tegyük úgy, hogy Krisztusunkra gondolva megtiltsuk szívünk-től a kevélységet, mert a ki dicsekszik, már elvette az ő jutalmát. Mindenek felett szeressük felebarátainkat, ez a Krisztusi követelmény, mert azt mondja Jézus: »Arról ismerlek meg, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretitek és az én parancsolataimat megtartjátok. Épen azért, mert az Üdvözítőnek fiui rendeltetése, hogy minden népeknek pásztora legyen és mert megígértetett, hogy a midőn eljön az idők teljessége, akkor léssen egy nyáj és egy pásztor: személyenként kötelességünk őtet keresni, nem bízhatjuk üdvünket sem egyházra, sem egy papra, sem a szentek elégtételére, mert az egy nyájba tartozás feltétele, hogy Krisztus juhái egyenként ismerjék az ő pásztorukat és meghallják az ő szavát.

Jézus közvetítője az Isten kijelentésének kez-

dettől fogva, úgy a zsidók, mint a pogányok körében; úgy, hogy a hajdankor prófétái már az ő dicsőségét látták, a pogány bölcsek is az őskeddettől létezett ige által világítottak meg lelkükben.

Magasztos kijelentése ez Jézusnak, hogy létszen egy akol és egy pásztor. E kijelentésben új világításban mutatja bé a világ előtt a mindenség teremtő Urát, mintegy kimutatja, hogy noha volt az Urnak választott népe: a zsidó, de azért soha egy perczig sem felejtkezett meg a többi népeiről; kezdettől fogva vezette őket szeretete karjaival és megadta nekik a reménységet, hogy ők is összegyűjtenek az egy hit és egy reménység kötelékébe és akkor mindnyájan egyek lesznek abban, a ki eljövendő: a Jézus Krisztusban.

Krisztus, a mint az Atya megígérte, el is jött és azután hirdette, hogy ő lesz pásztora mindörökké az emberiségnek mind a világ végzetéig. És így, mivel ő egy pásztor, egynek kell lenni a nyájnak, illetve az egész emberiségnek is. És tényleg Jézus, ki földi életében csak a zsidó nép körében működött, megdicsőülése óta minden e földön élő embert megához vonz. — Ján. 12. r. 32 v. — Abban, hogy sok pogány nép megtért és szüntelenül megtér ma is az ő pásztorsága alá, nem teljesül-e az ő jóslata, hogy lesz egy nyáj és egy pásztor?

De e kérdésnél nem szabad félre érteni Jézust, mert ő azt nem akarta, hogy egy egyházi fő, mondjuk a római pápa főhatósága alatt létesüljön egy történeti alapon álló világi, egyedül üdvözítő anyaszentegyház; sem pedig, hogy a keresztyénné lett nemzetek lemondjanak hazájukról és nemzetiségükről, hanem egyedül azt jósolta meg, hogy bár különféle felekezetek és nemzetiségek keretében, de mégis az ő Krisztusi pásztorbotja alatt egyesülnek a külön országok és nemzetiségek egyetlen nagy láthatatlan nyájja és alkotják együtt Istennek ama láthatatlan országát, melyben egyedül az Ur tudja, ki az övé.

Keresztyén Testvéreim! Az elmondottak mutatják, hogy Jézus a mi jó pásztorunk, a ki önkénytelen, szabad elhatározással Isten örök szeretetének végrehajtója, az Istennek Fia. Életét is azért teszi le, hogy megdicsőülve tökéletességre vigye az ő pásztorságát, mert ő csak az örökkévalóságban lehet az övéinek teljes hatalommal őrizője.

A midőn azonban Krisztus, a mi jó pásztorunk szabad elhatározásából teljesíti az ő nagy feladatát, egyben kijelenti, hogy az ő szabadakaratát nem más, mint az Atyának akarata. Igen szépen jellemzi e kinyilatkozás, hogy az Atya örök végzése egy a Fiu akaratával. Az Atya megnyugszik a Fiu cselekedetében és a Fiu így szól: »Legyen meg Atyám a te szent akaratod!

Ezek után, ha beismerjük, hogy Isten akaratát teljesen csak a mennyei tökéletességben valósulhat meg, akkor nem az ég tökéletessége ragyog-e felénk Krisztus életéből? Ha pedig ez így van, akkor bizony Krisztusban jelent meg ez az ország a földön, a mely Isten országának neveztetik, mert Krisztus hirdette, hogy: »Nem végeztem magamban egyebet, mint annak akara-

tát cselekedni, a ki engemet elküldött!« Krisztus pedig bizonyosságot tett az Atyáról az emberek előtt és az Atya megjelentette e világnak az ő lelke által, hogy: »Nincsen senkiben másban üdvösség, mint a Fiuban és nem is adatott más név, a kiben a világ megtartatnék, mint a Fiu.«

Az ég és a föld és minden igazak ajka, a Szentlélek bizonyágtétele alapján hirdetik, hogy az Atya és a Fiu egyek. Áldott azért, kedves testvéreim, a ki szent vallásunk igazságaiból megismerte a Fiut; de áldottabb és százszor boldog az, aki az ő hívó nyájába tartozik, pásztorát hallja, őt követi, neki szolgál. Boldog az, a ki megismerve a világ hiábavalóságát s keresi lelkével az el nem muló javakat, mert övé az Istennek országa és az ilyen ember már e földi életben megkezdte az örök életet; mert a ki ismeri a Fiut, ismeri az Atyát is és az az örök élet: hogy tégedet Uram ismerjünk igaz Istennek lenni és a te Fiadat, a mi megváltónknak tartasuk!

(Folyt. köv.)

Szent lélektől...*

Szent lélektől szól ma is az
Igazság,
Van is ebben nagy nyereség,
Vigasztalás.
Győzelemre ez viszi a
Nemzetet:
Ünnepeljük a pünköszi
Ünnepet!

Szent lélektől terjedt régen
Az a hit,
Mi a földön hitben élni
Megtanít
Igaz hitben ez egyesít
Népeket:
Ünnepeljük a pünköszi
Ünnepet!

Szent lélektől áll fenn ma is
Az egyház,
Mebontani nem tudja azt
Senki más.
Erős alap a Krisztusi
Szeretet:
Ünnepeljük a pünköszi
Ünnepet!

Szent lélektől gyuljon lángra
A szívünk,
Ha ingadoz, ha csüggedez
A hitünk.
Ez adjon az alvó szivre
Életet:
Ünnepeljük a pünköszi
Ünnepet!

H. Szántó István.

*) Pünköszi számunkból helyszüke miatt, kimaradt.
Szerk.

Isten igéje.

— A Szentlélek hatása a tanítványokon. —

Csel. II. 37. 38.

Krisztus mennybemenetele után szomoru helyzetbe jutottak a tanítványok. Vezérüket elvesztvén, megcsüggedve tölték napjaikat. Igéretét vették ugyan szeretett Mesterüknek: »nem hagy-lak titeket árván, megtérek hozzátok«, de azért a nem remélt elválás nagyon leverte őket. Erőt vett rajtuk vala-

mi kimondhatatlan fájdalom. Oh, hiszen oly nagy feladat előtt állottak. A megve-tett alapon Isten országát kell vala tovább építeniök a hívő lelkekben Krisztusnévének, tudományának dicsőségét fenntartani és elterjeszteni mindenfelé. De im, mily sötét kép tárul fel előttük, ha erre gondolnak. Miként Urokat gyűlölték és üldözték e világ-szerinti hatalmasok, úgy fognak tenni ezek velük is. Sőt többet tesznek: elfog-dossák őket rendre a nekik nem tetsző új tudomá-ny hirdetése miatt és megölik. Igaz azt tanította

ne-kik Jézus: »ne féljete azoktól, kik a testet megölik, mert a lelkét nem ölhetik meg,« — de hát még az önfeláldozásra nem voltak elkészülve.

A ránk váró munka sok és nehéz, erők pedig kevés. Mit tegyünk? hol kezdjük el a munkát? Micsoda eszközöket használjunk célunk eléréséhez? — így tépelődtek maguk között. És sem az addig erős hitű Péter, sem a találékony eszű Jakab nem képesek elfogadható tanácssal elő állani. Közel tiz a napok száma, hogy ily két-ségbeejtő bizonytalanságban élnek. Egyedül a megszokott buzgó imádkozás ad még erőt az emberektől eltittkolt kínzó fájdalmaiknak viselésére. Ezt mindennap szorgalmasan gyakorolják. Nem végezhetik ezt sem nyugodtan, mert utánuk lesnek gyűlölködő honfitársaik s a mikor csak tehetik, megzavarják. Hogy ne volnának megkeseredve, mikor még Istennel sem társalognak szabadon s nem imádkozhatják őt Lélekben és Igazságban, mint Jézus tanítá, háborgatás nélkül.

Jeruzsálemben nagy ünnep van. A pünköst vagy hetek ünnepnapjára virradtak föl. Az ország minden részéből összegyűltek a buzgó zsidó családok: bemutatni a Mindenhatónak hálaáldozatukat az aratás áldásaiért. S mivel ez az ünnep a »törvény« kiadásának is emlékünnepe: a papoknak, írásmagyarázóknak sokféle gondot ad a templomi szolgálat végzése. Nincs idejük most semmi egyéb-re gondolni, csak arra, a miből élnek. Még az általuk annyira gyűlölt vallásujtókról is megfeledkeznek teljesen ezen a napon.

Senkitől meg nem zavartatva, csendben gyü-

lekezhetnek össze a tanítványok egy házba. A hétnek első nap-ját, vasárnapot óhajtják megszentelni, hálákat adva korán reggel Istennek az éjszakai oltalomért, kérve további gondvise-lését, kegyelmességét. Mikor pedig valának mindnyájan egy akarat-tal együtt: nagy hirtelenség-gel lön az égből mintegy sebesen zugó szélnek zendülése, mely eltelé az egész házat, amelyben ülnek vala. És látának kettős tüzes nyelveket és üle mindenikre azok közül.«

Micsoda szokatlan jelenség ez? ... mi zug

oly rémesen? ... mi fénylik úgy? Az ígélet teljesedett be. Az eltávozott Vigasztaló tért megövéihez menyből, hogy utbaigazítsa. Minden előleges figyelmeztetés daczára, magukra maradván, csak kesergeték egymást eddig és egy lépést sem tettek előre. Lemondottak a harcraól gyáván, csaknem kétségbeesve. Erre a tüzkereszttségse volt hát nagy szükségük, hogy annak tisztító lángja megszabadítsa sziveiket a kételkedésektől és a lemondó kicsinyhitőség helyébe tette kész bátorságot, lelkesedést öntsön!

»Megtelének pedig mindnyájan Szent Lélekkel és kezdének szólni más nyelveken.« Nincs elvesztve tehát semmi még részükről. Csodálatos lélekerővel felruházva im, egyszerre mily bátor, mily lelkes szószólói lesznek a jól ismert Krisztusi igazságoknak. A közeli veszteség fájdalmát, mi meg némitotta vala ajkaikat, elüzte az égből nyert vigasztalás hathatós ereje.

Minden eszükbe jutott már a bölcsoktatónak

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY.

tanításaiból, melyekről a lelki gyötrődések napjaiban annyira megfelejtkezének. Más emberek lettek ők egészen. Megváltozott gondolatviláguk, megnőtt, megacézósdott akarat erejük. »Más nyelveken« tudtak már beszélni a hívő lelkekhez, mert a Krisztus szólt bennük s általuk. Lám, Péter »fölemeli szavát« azonnal az ünnepszentelésre egybegyült sokféle nemzetiségű nép előtt. Oly ritka lelkesedéssel és meggyőző erővel beszélnek a megfeszített de föltámadt Jézus Krisztusról, hogy azok, »szivükben megkeseredének és mondanak Péternek és a többi Apostoloknak: mit cselekedjünk, Atyámfiai, férfiak?« Valódi zsidók meg prozelitusok együttesen vetik föl e kérdést, jelöl, hogy az isteni Lélek működését már bennük is megkezdte. Elméjük megvilágosodott, szivük megindult a jóra, igazra. Ezt látva, Péter adhatott volna-e találóbbr és méltóbb választ ennél: »Térjete meg és keresztelkedjete meg mindnyájan a Jézus Krisztusnak nevében a bűnöknek bocsánatjukra és veszite a Szent Léleknek ajándékát.«

Igy alakult meg a keresztyén egyház, amely azóta nagy hódítást tett. Krisztus nevének és tudományának dicsősége fennmaradt hát és elhatott mindenfelé.«

Mester János,
ev. ref. lelkész.

Hazai krónika

— 1905. jun. 8. —

József főherczeg.
Szül. 1833. Meghalt 1905.

A Habsburg háznak nagy halottja van. Meghalt e hó 13-án *József* főherczeg. De, a veszteség a magyar nemzeté is, mert *József* főherczeg Magyarország királyi herczege is volt. Állandóan Magyarországon lakott és jól értette s beszélte nyelvünket. Ismerte nemzeti törekvéseinket s ebből kifolyólag nem egy kényes természetű ügyben a mi szószólónk volt Bécsben. Főparancsnoka volt a magyar honvédségnek, s mint ilyen szintén kiváló sulyt helyezett arra, hogy a honvédség harcsképes legyen. A magyarországi tüzoltóság élén is *József* főherczeg állott s ezen kívül védnöke volt több jótékony egyesületnek. Kiválóan kedvelte a kertészetet és közgazdaságot. Mindketőben mint a gyanánt állott a hazában. Tudományos hajlamait a cigányokról irt becses munkájával mutatta ki. Igazan lesujtó, hogy e jó magyar érzelmű főherczeg most, e válságos napokban szólította el az isteni gondviselés. Reménységünk és vigasztalásunk az, hogy fiát *József Ágost* főherczeg utódul hagyta a mi számunkra. Arczképét a *Vasárnap* 1903. 21. és 1905. 9. számában mutattuk be olvasóinknak. Temetése 18-án fog megtörténni.

Megvan az új kormány. A politikai hírlapok egyértelműleg az írják, hogy br. *Fejérváry*

Gézának mégis sikerült megalakítani az új kormányt és pedig egytől-egyig olyan emberekből, kik a lefolyt parlamenti küzdelmekben nem vettek részt. Fejérváry csupán átmenetileg, míg a helyzet tisztázzák és alkotmányosan akar kormányozni. A kormány kinevezése még e hétem meg történik. Tagjai ezek lesznek:

Elnökség, pénzügy és a király személye körül: Fejérváry Géza báró tábornaszernagy.

Belügy: Kristóffy József főispán.

Honvédelem: Bihar Ferencz tábornaszernagy.

Kereskedelem: Vörös László nyugalmazott államtitkár.

Földmivelés: György Endre közgazdasági író.

Közoktatás: Lukács György főispán.

Igazságügy: Lányi Bertalan országos képviselő.

Horvát miniszter: Kovacsics István horvát képviselő.

Világkrónika.

Norvégia független állam. A pünköst előtti napokat fontos európai esemény hire járta be. A kicsiny Norvégia jun. 7-én kimondotta függetlenségét és elszakadt Svéd országtól. A két állam, különben eddig is önálló volt, csupán királyuk volt közös, (personál-unio) és a kül képviselet. Önállóan tartottak fenn nemzeti hadsereget, s önállóan hozták meg a törvényeket. A közös királynak szentesítenie kellett ama törvényeket, melyeket a két állam országgyűlése hozott. Most azonban Norvégiában az történt, hogy a kül államokban szereplő konzulokról az országgyűlés egy törvényjavaslatot alkotott és azt szentesítés végett *Oszkár* király elé terjesztette. A király nem szentesítette. Másodszor, harmadszor is elébe terjesztették. S miután mindannyiszor megtagadta: az alkotmány értelmében, az országgyűlés letette a királyt és az államügyek vezetését egyelőre a miniszteriumra bizta.

Oszkár király ugyan tiltakozott ellen, de ennek daczára, az erődítményekről levették a közös lobogót és nagy ünnepélyek között, kitűzték a norvég nemzeti lobogót. A svédek kezdetben háborúra gondoltak, de úgy látszik, hogy az öreg király nem kezd háborút. Annál kevésbé, mert hire jár, hogy a norvégek az öreg király unokáját akarják királyuknak meghívni. Ha *Gusztáv Adolf* a meghívást el nem fogadja, akkor egy angol herczeget hívnak meg a trónra.

Japán és Oroszország közötti békén fáradozik az amerikai köztársaság elnöke. Ugy hírlik, hogy már annyira rábírt a két hadakozó felet, hogy a béketárgyalást nemsokára megkezdik. De előbb az oroszok is, a japánok is csatát akarnak nyerni a szárazföldön. Már pedig a nyertes csak egyik lesz. Könnyű kitalálni, hogy melyik.

Egyházi élet.

Az udvarhelymegyei ált. ref. egyházi értekezlet 1905. évi június hó 29-én, a felsősófalvi egyházközségben tartja évi rendes közgyűlését, a következő tárgysorozat mellett: I. Előzmények. 1. A Székelyudvarhely felől jövők Korond fürdőn bevárják egymást reggel 8 óráig; a Székelykeresztur felöliekhez Árcsónál csatlakoznak 8 óra 10 perczkor. 2. Reggel 1/2 9 órakor megérkezés Felsősófalvára, itt a község végén az elnökséget és a kíséretében lévő vendégeket üdvözli *Veres Mózés* énekvezér-tanító. 3. Elszállásolás. 4. 9. ó. igazgató választmányi ülés az elemi iskolában. II. Templomozás. 1. 1/2 10 órakor isteni tisztelet; végzik *Vajda Ferencz* székelyudvarhelyi lelkész, alelnök imával és *Hegyi Péter* peteki lelkész, jegyző, egyházi beszéddel. 2. Énekel a sóvidéki tanítók és ez alkalomra alakult műkedvelők dalkara *Mircse Dénes* alsósófalvi tanító vezetése alatt. Hegedü-szólo orgona kísérettel. III. Közgyűlés (a templomban). 1. Elnöki megnyitó, tartja *Kovács Dániel* tanár, világi elnök. 2. Üdvözlő beszéd, tartja *Péter Károly* esperes, a közgyűlést előkészítő bizottság elnöke; válaszol *Fejes Áron* tanár, egyházi alelnök. 3. Szabad előadást tart *Menyhárt András* kecseti lelkész, tb. esperes, egyh. elnök. 4. Jelentés az értekezlet évi működéséről, előterjeszti *Lajos János* bögözi lelkész, titkár. 5. Szaval *Kovács Gábor* bányaorvos. 6. Az igazgató vál. által előkészített ügyek tárgyalása. 7. Választmányba egy lelkészi tag választása. 8. A jövő évi közgyűlés helyének és idejének megállapítása. 9. Indítványok, melyek a közgyűlést megelőzőleg egy héttel egyh. elnökhöz beküldendők. 10. A hívek üdvözlése templom előtt *Menyhárt András* elnök által, vallásos iratok kiosztása. IV. Közgyűlés után. 1. Délután 1 órakor közebed az állami iskola egyik termében, ára személyenként 2 k. 70 fillér. 2. 3 órakor népünnepély, rendezi *Hetser Kálmán* felsősófalvi tanító. 3. 5 órakor hangverseny és táncmulatság az értekezlet javára. Jegyzet. A kik elszállásolásra igényt tartanak és a közebeden résztvenni kívánnak, sziveskedjenek akár *Péter Károly* esperes, akár *Böjthe Béla* felsősófalvi tanító urat legkésőbb június 24-ig értesíteni. *Menyhárt András*, egyh. elnök. *Lajos János*, egyh. titkár.

Nyílt levél.

Nagytitiszteletű *Benedek Károly* szászsebesi adminisztrátorhoz.

Nagytitiszteletű Uram! A pár hónap előtt elkért 2601 sz. iven sikerült Isten dicsőségére, sz. vallásunk, drága nemzetünk erősítésére, a romlásoknak újbóli felépítésére, 76 koronát összehoznom. Isten megáldotta fáradságomat s a sokak által arczpíritónak látszó munka nem volt hiában való.

Midőn e szerény összeget lelkennek határtalan örömevel átküldöm, jelzem egyuttal, hogy a II-ik iv is illatozik már az élőhitnek virágaitól s most a szentlélek kitöltetésének 1905-ik ünnepén

bizonyára megtelik az is a nemes szívek, a hívőlelkek drága gyümölcseivel.

Nem nagy ugyan ez összeg, mert jobbára nehéz munka alatt görnyedő emberek hozták abba filléreiket, de tetszeni fog Istennek a cselekedet, a ragaszkodásnak és az élőhitnek e megnyilatkozása; tetszeni fog, mint tetszett hajdan Abel áldozatának füstje, mert ez is egyenesen; a hitnek szárnyán emelkedik az Urhoz, és buzditani is fog s talán feloldja, elolvasztja a sivár lelkek rideg közönyének jegét, az a tűz, az a melegség, a melyet mi kicsinyek, itt kedves hazánk határszélén oly nagyon, oly mélyen érzünk; az a tűz, a mely a szerető édes anya kebeléből, a mi drága hazánk szeretetéből felénk árad s a mely az örök szeretet forrásából az evangéliumnak perzselő hevével folyton felénk lövelli sugarait. Fogadja N. tiszteletű Uram, nemes munkásságáért, ernyedetlen buzgalmaért, a romlások újjáépítése körül szerzett elévülhetlen érdemeinek jutalmául a magam és adakozó társaim őszinte tiszteletét és nagyrabecsülését. Tömös, 1905. évi június hó 4-én, igaz hive *Kiss József*, máv. pflv., a tömös—pred. ev. ref. főkegyház gondnoka.

Mai képünkhöz.

Csokonai Vitéz Mihálynak a jeles magyar költőnek az arczképét mutatjuk be olvasóinknak. Abban az időben élt Csokonai, midőn a magyar nyelv nagyon el volt hanyagolva s különösen a tiszta magyar nyelvet, hogyan a nép beszél: nem ismerték. Csokonai volt a költők között az, a ki szép tiszta, népies nyelvezetével a magyar nyelvet ismét közkedveltségüvé tette. Sok költeményét még ma is szavalják az iskolákban. Halála száz éves fordulója alkalmából Debreczenben, a mult hó 20-án leplezték le emléksobrát. Csokonai született 1773. nov. 17-én. Meghalt 1805. jun. 28-ikán.

Vegyes hírek.

Az iskolák nagyhete. A pünköszt utáni napokat az iskolák nagy hetének nevezhetjük. Minden valamire való, rendes iskolában, ez idő tájt, június közepén szokták megtartani az évi vizsgálatokat. Sok helyen, s főleg a falusi, felekezeti iskolákban nagyon szoktak sietni a vizsgával, pedig nincs benne semmi haszon. Ősszel későn kezdik meg a tanítást. Télen rendetlenül járnak. Tavasszal korán vizsgáznak. Aztán várjuk mégis a jó eredményt, a mi természetesen, még a közepesen is alul marad. Pedig, ha van nemzet, melynek művelt polgárokra van szüksége: úgy első sorban a magyar nemzet az. Megélhetési viszonyaink azért oly nehezek, mert a mi népünk a jövedelmi forrásokat nem tudja eléggé kihasználni. Földmivelés, gyümölcstermelés, mesterségek terén még mindig a régi nyomon haladunk, holott már újabb és jövedelmezőbb módon is lehetne gazdálkodni és a mindennapi kenyeret megsze-

rezni. De, míg az iskola terhes adó lesz a nép előtt, addig a viszonyok nem változnak meg. Örömmel üdvözüljük az iskola falai közül kikerülő ifju serget, de arra intjük, hogy a könyvet ne dobják el végképpen, mert akkor beteljesedik a próféta szava: elvész a nép, mely tudomány nélkül való.

Az Emke közgyűlése. Pünköszt másodnapján, Erzsébetvároson tartotta meg az Erdélyi Magyar Közmívelődési egyesület ez évi közgyűlését. Az Egyesület működéséről a terjedelmes titkári jelentés számol be, melyből kitűnik, hogy évenként 167.902 koronát fordít az Egyesület közmívelődési célokra.

Egy száz éves templom restaurálása. Kovászna község száz éves ref. templomát nagy áldozatokkal restaurálták, a mennyeiben a templom építési munkálatait már a napokban befejezték és csak a legutolsó festési munkák vannak hátra. Ezeknek bevégzése körülbelül két hetet vesz még igénybe, így nemsokára valószínűleg június 24-én fényes ünnepségek keretében fogják újból felavatni. A felavatási ünnepély délelőtt az orbai kerületi papság gyűlésével kezdődik meg, melyen beigtatják az utolsó gyűlésen megválasztott Séra Lajos főgondnokot és Bartha Imre algondnokot is. Az újjáavatási ünnepélyre báró Bánffy Dezső erdélyi ev. ref. egyházkerületi főgondnok is valószínűleg le fog utazni, kit az ünnepély védnökül kértek fel.

Baptista temetés. Egyik kolozsvári lapban a következő érdekes hír jelent meg: »A nyakszirtmerekedés kolozsvári áldozatát, Szabó Annát, tegnap délután 4 órakor kísérték örök nyugalomra a köztemetőbe. Az ifju leány holttestét leszurkozott tölgyfa koporsóban helyezték ravatalra, szüleinek Honvéd-utca 120. számú lakásán. *Az elhunyt, valamint szülői is, ámbár a református mátrikulába vannak bejegyezve,* már régóta a baptista vallás követői voltak és a temetésre sürgőnyileg hívták meg Huennergardt János budapesti baptista papot. Huennergardt tegnap reggel Kolozsvárra érkezett és a temetési szertartást ő végezte a baptista vallás egyszerűségével. A temetésen kizárólag csak a rokonság és a baptista hívők alig 60 főből álló serege jelent meg.« Az eset mindenesetre szomorú és megható. De, előttünk még szomorubbna tűnik fel a temetési szertartás. Mert, ha »az elhunyt a kolozsvári református mátrikulába« van bejegyezve és onnan ki nem lépett: hogyan temethette baptista pap? Talán csak nem esett a hegyen épített városban felekezeti sérelem? A kérdésre a kolozsvári papok felelhetnének.

Apróhírek. A német császár második fia: *Eitel Frigyes* is nemsokára jegyet vált Viktoria Eugenia battenbergi hercegnővel. — *A perzsa sah* jun. 17-én érkezik Bécsbe. — Jun. 11-én mult két éve, hogy *Sándor* szerb királyt meggyilkolták és Karagyorgyevics Péter elfoglalta a szerb trónt. — *Az amerikai Egyesült-Államok* összes vagyona 1903. év végén nem kevesebb, mint 400 ezer millió koronára rugott s így az 1900-ban megejtett becsléshez képest 24 ezer millióval megszaporodott.

Fegyházra ítélt pópa. Pópa János alcsernátoni görök keleti lelkészt, a kézdivásárhelyi kir. törvényszék június 10-én tartott főtárgyaláson Bartos Lászlóné, nagyajtai Máté József és társai alcsernátoni lakosok kárára elkövetett magánokirathamítás és sikkasztás büntette miatt három évi fegyházra és tíz évi hivatalvesztésre ítélte. Pópa az »Albina« nevű oláh pénzüintézet ügynökeként faluról-falura járt és Háromszékmegye székely községeiben olcsó kamatra kínálta az oláh pénzt földbirtokokra bekebelezés mellett. Váltókat irt alá és számítottatott le az Albinával nagyobb összegekben, mint amennyit kölcsönkértek és a többletet elsikkasztotta. Sok székelyt tett tönkre, akiknek birtokait elárvereztette. Negyvennél több hasonló esetben folyik a bűnügyi vizsgálat.

Nyakszirtmerekedési eset Etéd községben is fordult elő. Tőke Balázs 30 éves férfi betegedett meg e bajban.

Pusztító jégverés Erdélyben. Négy virágzó Marostordamegyei község szorgalmas lakosságának évi termését verte el a napokban egy óriási jégvihar. A mult héten ugyanis Bun, Sárd, Oláhcsákod és Pipe község határában dió nagyságu jégeső az egész termést elpusztította. A borzasztó zsapás után a négy község kétségbeesett lakosságát ez esztendőre nagy éhínség fenyegeti.

Száz millió márkát ad ki Németország évenként tojásért. E roppant tömeget Oroszország, Galiczia, Magyarország, a Balkán-államok, Kis-Ázsia és ujabban Marokkó is szolgáltatják. Maga Németország az ottani tojás-szükségletnek, csak 2—3 százalékát képes saját termeléséből fedezni. Panaszkodnak is e miatt a német nemzetgazdák, de nem segíthetnek rajta, mert az otthon termelt tojás többbe kerül, mintha a külföldről szállítják. Az említett kiviteli országban ugyanis a tyukok szabadon futkározva ételük nagy részét maguk szerzik be, míg Németországban, a hol minden talpalattnyi tér eke alatt áll, gabonával kellene a tyukokat folyton táplálni, a mi pedig, mint a kísérletek bizonyítják, nem fizeti ki magát. Így tehát Németország továbbra is kitűnő piacza marad a tojástermelő országoknak.

Meteorvas. Soprontól nem messze, Malomház községben az ottani téglavető munkások, a mult szerdán különös zajt halottak. Alig pár pillanatig tartott, amikor egy sötét tárgy villámgyorsasággal aláesett és mélyen a földbe furódott. Amikor a tárgyat kiásták, megállapították, hogy az félkiló súlyu meteorvas. Nem meteorkő, hanem meteorvas. Ilyen csak három esett eddig alá: az egyik 1757. május 26-án Hranón (Horvátország) és máig is a bécsi udvari muzeumban van. A mostani ritka meteorvasat remélhetőleg már nem a bécsi, hanem a magyar nemzeti muzeumba juttatják.

Gabonapiacz Budapesten. június 15.

Buza:	. . .	100 kilónkint	17 k. 25 f. — 17 k. 75 f.
Rozs:	. . . »	»	13 k. 80 f. — 14 k. — f.
Árpa:	. . . »	»	13 k. 90 f. — 14 k. 80 f.
Törökbuza:	»	»	15 k. 50 f. — 15 k. 70 f.
Zab:	. . . »	»	13 k. 10 f. — 13 k. 40 f.